

Ja

Aquí es fa de l'adverbi *ja* un us emfàtic que bé podem qualificar de *barbar*, en frases de valor imperatiu, col·locat al final; i sobre el qual recau tota la força de pronunciació de la frase. En realitat, l'adverbi *ja* no pot figurar al final de la frase sinó en comptades ocasions: com una aposició, precedit per una coma, que marca una pausa molt clara, i pronunciat com un mot feble (encara que la vocal no es neutralitzi): *Que han arribat, ja? Ho he decidit, ja.*

Tanmateix, i deixant de banda aquests casos excepcionals, pot importar de veure quines són les possibilitats reals de col·locació d'aquest adverbi en el conjunt de la frase. En els diversos exemples que n'indica el Diccionari Fabra, així com en els de la Gran Enciclopèdia, que no difereixen gaire dels del Fabra, *ja* precedeix immediatament el verb, o els pronoms febles que en són els complements:

*Quan hi vam arribar, ell ja se n'havia anat. Quan hi arribarem ell ja serà fora. Fa dos dies que els el vaig adobar, i ja el tornen a tenir espallat. Ja vinc. Ja ens veurem. Ja ho farà.* Això podria induir a creure que *ja* no admet sinó aquesta posició, però, en realitat, pot anar també després del verb, precedint diversos dels seus complements, o bé entre el verb auxiliar i el principal. Vet aci una bona rastellera d'exemples que mostren les diverses possibilitats de col·locació del nostre adverbi, extrets, els tres primers, d'un text de Fabra, *Les normes de l'Institut*, i els restants del prefaci de Coromines a la Gramàtica de Fabra de 1956: *...la nostra llengua travessava ja el període de decadència literària que es prolonga fins a mitjan segle dinovè. Però el remei no es podia ja cercar en el retorn a un antic estat de coses: ...el desgavell ortogràfic havia ja minvat d'una manera considerable. ...l'aspecte codificador d'una reforma lingüística ja admesa per tothom. ...qüestions no tractades ja en l'obra castellana de sis anys abans. ...amb prou feines recorden ja aquelles obres anteriors. ...no crearà conflictes ni suscitarà ja cap entrebanc.*

Hi ha certes oracions, però, amb un infinitiu fent de subjecte o de complement d'un altre verb, que no semblen admetre en cap posició l'adverbi *ja* (modificant l'infinitiu): *Convé de fer-ho. Desitjo veure-la. Mira de venir. Vacil·len a respondre*, etc. Cal recórrer, aleshores, a d'altres termes adverbials d'igual significació: *Convé de fer-ho ara mateix. Mira de venir de seguida. Vacil·len a respondre immediatament.*